

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 19 maja 2021 r.

Poz. 475

UCHWAŁA SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 12 maja 2021 r.

w 100-lecie III Powstania Śląskiego

Rok 1921 okazał się bardzo ważny w kontekście rozstrzygnięć dotyczących południowo-zachodniej granicy II Rzeczypospolitej. Z mocy Traktatu Wersalskiego 20 marca tego roku, po trwających kilkanaście miesięcy przygotowaniach, odbył się na Górnym Śląsku plebiscyt. Za przyłączeniem regionu do Polski opowiedziało się 40,3% głosujących, za pozostaniem w granicach Niemiec – 59,4%. Podjęta przez Mocarstwa Sprzymierzone (Francję, Wielką Brytanię i Włochy) próba przełożenia wyników plebiscytu na rozstrzygnięcia terytorialne była przez stronę polską oceniana jako mocno krzywdząca. Dlatego z 2 na 3 maja 1921 r. ludność polska Górnego Śląska zdecydowała się na wywołanie III Powstania Śląskiego jako zbrojnej demonstracji woli przyłączenia tego regionu do Polski.

Powstanie trwało do 5 lipca 1921 r. Przewodził mu, jako dyktator, najważniejszy wówczas górnośląski polityk – Wojciech Korfanty. Siłami powstańczymi dowodziła Naczelna Komenda Wojsk Powstańczych, a na jej czele stanął ppłk Maciej Mielżyński. Rzeczpospolita ludźmi i dostarczaną bronią wspierała Górnoślązaków, dzięki czemu powstańcy dysponowali m.in. niedostępnym podczas dwóch wcześniejszych zrywów ciężkim sprzętem. Do największych bitew powstania – które okazały się bliższe regularnym działaniom wojennym – doszło pod Kędzierzynom i Górą św. Anny.

Choć walki zbrojne nie przyniosły rozstrzygnięcia, to powstańcom udało się wywrzeć skuteczną presję na Mocarstwa Sprzymierzone, dzięki czemu ostatecznie wyznaczona granica polsko-niemiecka na Górnym Śląsku miała przebieg korzystniejszy niż ta proponowana wcześniej. Na mocy decyzji Ligi Narodów zatwierdzonej przez Radę Ambasadorów 20 października 1921 r. po polskiej stronie znalazło się 46% ogółu ludności i 29% obszaru plebiscytowego, a w granice II Rzeczypospolitej Polskiej włączono część regionu ze strategicznym przemysłem. Uroczyste objęcie części Górnego Śląska przez Polskę nastąpiło 16 lipca 1922 r.

Powierzchnia włączonej do II RP części Górnego Śląska stanowiła jedynie niewiele ponad 1% całego kraju, ale znaczenie gospodarcze tego obszaru było nieporównywalnie większe – w nowo utworzonym województwie śląskim ulokowane było 90% produkcji przemysłowej całej Rzeczypospolitej.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej składa hołd Powstańcom Śląskim za ich męstwo i hart ducha, a także patriotyzm i umiłowanie polskości, które – pomimo sześciu wieków podległości Górnego Śląska czeskiej i niemieckiej jurysdykcji – doprowadziły do objęcia części Górnego Śląska przez odradzające się państwo polskie.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Marszałek Senatu: *T. Grodzki*